

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

ВИПУСК 77

26 листопада 2021 р.

м. Переяслав

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ

Рада молодих учених університету

Матеріали
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

26 листопада 2021 року

Вип. 77

Збірник наукових праць

Переяслав – 2021

УДК 001+37(100)
ББК 72.4+74(0)
Т 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2021. Вип. 77. 592 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Дашкевич Є.В. – кандидат біологічних наук, доцент (Білорусь)

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Носаченко В.М. – кандидат педагогічних наук

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А.А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Склярєнко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Юхименко Н.Ф. – кандидат філософських наук, доцент

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій

©Університет Григорія Сковороди
в Переяславі

©Рада молодих учених університету

ЗМІСТ / СОДЕРЖАНИЕ

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ / БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

<i>Володимир Романюк, Світлана Федорчук</i> СТРЕСОРЕАКТИВНІСТЬ ТА СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ: ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	5
<i>Қастер Рысбекулы, Асия Серикбаева, Айдын Али</i> PHYSICO-CHEMICAL AND TECHNOLOGICAL PROPERTIES OF MARE'S MILK	9
ГЕОГРАФІЯ І ГЕОЛОГІЯ / ГЕОГРАФИЯ И ГЕОЛОГИЯ	
<i>Катерина Ващук, Віра Герман, Алла Потапова</i> ТВАРИННИЦТВО ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН, ДИНАМІКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	14
<i>Віра Герман, Катерина Ващук, Алла Потапова</i> СУЧАСНИЙ СТАН РОСЛИННИЦТВА У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	17
<i>Рашид Закиров, Ирмухаммад Халисмагов, Азамжон Закиров,</i> ТИПИ КОЛЛЕКТОРОВ ТЕРРИГЕННЫХ И КАРБОНАТНЫХ ОТЛОЖЕНИЙ ДОЮРСКОГО КОМПЛЕКСА УСТЮРТА ПО ДАННЫМ ИССЛЕДОВАНИЯ КЕРНА	21
<i>Валентина Стельмах, Аліна Семенюк</i> ВИКОРИСТАННЯ ПРІСНОЇ ВОДИ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	24
ЕКОЛОГІЯ / ЭКОЛОГИЯ	
<i>Світлана Нечіпор, Яна Задорожня</i> ЕКО-ТКАНИНИ ЯК СИРОВИНА ДЛЯ ІНДУСТРІЇ МОДИ	28
<i>Daniela Paladi</i> L'INFLUENCE DE LA CONSOMMATION DE PRODUITS BIOLOGIQUES SUR LA SANTÉ HUMAINE	31
ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ / ТУРИЗМ И РЕКРЕАЦИЯ	
<i>Самал Абулова</i> ПУТЕШЕСТВИЯ КАК ВОЗМОЖНОСТЬ РАЗВИТЬ В СЕБЕ КАЧЕСТВА ДЛЯ ЛИЧНОГО УСПЕХА	35
<i>Наталія Габчак, Світлана Горобей</i> 10-ТОП ТЕРМАЛЬНИХ ВОД ЗАКАРПАТТЯ ТА ЇХ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧЕ ЗНАЧЕННЯ	37
<i>Аміна Жолімова</i> ТЕХНОЛОГИЯ ПОДГОТОВКИ ЭКСКУРСИИ	40
<i>Алла Ковальова</i> ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ГІРСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ	43
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ / ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ	
<i>Дмитрій Топузов</i> ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ОТГ	47
ЕКОНОМІКА / ЭКОНОМИКА	
<i>Наталія Богацька, Вікторія Бура</i> ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	51
<i>Наталія Богацька, Юлія Демиденко</i> ВИРОБНИЧА ПРОГРАМА ТА ПОТУЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	54
<i>Наталія Богацька, Юлія Пустова</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА»	57
<i>Светлана Богданова</i> ОСОБЕННОСТИ СФЕРЫ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА	60
<i>Ирина Волкова</i> ПРЯМЫЕ ИНВЕСТИЦИИ И ГРУППЫ ИНВЕСТОРОВ	63

терміни випуску необхідних ринком товарів та послуг. Виробнича програма складається з двох розділів: план виробництва продукції в натуральному вираженні план виробництва продукції у вартісному вираженні. План виробництва в натуральному вираженні містить показники випуску продукції певної номенклатури, асортименту та якості виробів у фізичних одиницях.

Управління виробничою потужністю це особлива область менеджменту підприємства. Вона охоплює сукупність організаційно-економічних рішень щодо забезпечення рівня виробничої потужності та її ефективного використання. В ринкових умовах виробнича потужність по своїй суті визначає річний обсяг пропозиції підприємства, що враховує вплив різних чинників.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Богацька Н. М. Аналіз ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. №10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9411>.

2. Гордієнко Г.С. Оцінка ефективності використання виробничих потужностей на машинобудівному підприємстві. URL: http://rusnauka.com/13_NPN_2010/Economics/65586.doc.htm.

3. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Київ: Атіко, 2002. С.17-24.

4. Розрахунок виробничої потужності підприємства. URL: <http://www.paragonstate.com/organzaczya-virobnicztva/171-rozrachunok-virobnicho-potuzhnost-pdprimstva.html>.

5. Богацька Н. М., Дуржинська А. Ю. Критерії ефективності діяльності підприємства. Вінницький торговельно-економічний інститут. 2010. URL: http://www.rusnauka.com/1_KAND_2010/Economics/10_54764.doc.htm

6. Великий Ю. М., Чвартацька О. В. Теоретичні основи фінансового планування та прогнозування на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2018. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6641>

УДК 330.14

*Наталія Богацька, Юлія Пустова
(Вінниця, Україна)*

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА»

Крайність ощадливості України, яка суттєво впливає на ефективність діяльності майже всіх підприємств, вимагає більш обережного підходу до використання бюджету, який є у розпорядженні підприємства та придатним до залучення. Визначення моменту можливості ресурсу є однією з головних передумов раціонального та ефективного використання бюджету підприємства. Досі, на жаль, в українській та світовій науці немає чітких і ґрунтовних підходів до визначення прямого вигідного поняття «ресурсу», є плутанина з продуктом, вигідною можливістю. Все це робить незрозумілим створення якісної та ефективної системи оцінки та управління ресурсною перспективністю підприємства, а отже, зменшує шанси на його ефективний розвиток.

Ключові слова: ресурси, потенціал, підприємство, ресурсний потенціал підприємства, виробничий потенціал підприємства.

The extreme thrift of Ukraine, which significantly affects the efficiency of business conditioning of almost all enterprises, requires a more careful approach to the use of the budget, which is available to the enterprise and suitable for involvement. Determining the moment of resource availability is one of the main prerequisites for rational and efficient use of the enterprise budget. So far, unfortunately, in Ukrainian and world science there are no clear and thorough approaches

to defining a directly beneficial concept of "resource", there is confusion with the product, a profitable opportunity. All this makes it unclear to create a high-quality and effective system for assessing and managing the resource prospects of the enterprise, and thus reduces the chances for its effective development.

Key words: *resources, potential, enterprise, resource potential of enterprise, production potential of enterprise.*

Постановка проблеми. Кризові проблеми заощадливості України та світу в цілому порушують питання впорядкування бюджету, його раціонального і ефективного використання та ресурсної перспективності для кожної бізнес-реалії. Але наразі немає чітких і виважених підходів до визначення сутності можливостей ресурсів з урахуванням поточних умов рентабельного використання. Відсутність подібних підходів робить нерозв'язним створення комплексної та ефективної системи функціонування підприємств, що негативно позначається на результатах їх кондиціонування.

Широко вживається термін «ресурсна можливість підприємства», що, на нашу думку, є абсолютно вірним і справедливим, оскільки його найефективніше використання є запорукою успішного розвитку будь-якої бізнес-реалії. Але, на жаль, і серед інтерпретаторів, і серед прихильників немає чітких підходів до опису цього терміну, тому вважаю за доцільне дослідити вигідний порядок «ресурсної можливості підприємства» та дати чітку та обгрунтовану характеристику з урахуванням надсучасності, особливості бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню та дослідженню проблематики формування та використання ресурсного потенціалу підприємства приділяли значну увагу у своїх наукових працях такі українські та іноземні науковці, як В. Авдеєнко, А. Анчишкін, Л. Бердникова, А. Борисов, І. Бочкарьова, В. Горбоконь, О. Добикіна, А. Загородній, А. Предеін та ін [1]. Однак, незважаючи на таке широке коло вчених, що досліджували це питання, більшість аспектів ресурсного потенціалу підприємства все ж залишається не розкритою, а тому потребує подальшого розроблення. Тому ми вважаємо за необхідне дослідити визначення, трактування та структуру ресурсного потенціалу підприємства.

Мета статті полягає в аналізі існуючих підходів до визначення економічної категорії «ресурсний потенціал підприємства» та розробленні власного трактування даного терміну.

Виклад основного матеріалу. Водночас ці автори під економічним потенціалом підприємства розуміють «властивість підприємства забезпечувати власне довготривале функціонування і досягнення стратегічних цілей на основі використання наявних ресурсів» [1]. Знову ж йдеться про використання ресурсів, а визначення надається вже не просто потенціалу, а економічному потенціалу підприємства.

О.І. Добикіна також більше концентрується на ресурсах, розуміючи під потенціалом «сукупність ресурсів (трудових, матеріальних, технічних, фінансових, інноваційних), навичок і можливостей керівників, фахівців та інших категорій виробничого персоналу для виконання робіт (послуг), одержання максимального доходу або прибутку і забезпечення функціонування й розвитку підприємства» [2].

О.К. Добикіна стверджує, що виробничий потенціал взаємопов'язаний з економічним потенціалом, «який є узагальнюючим показником, що характеризує розвиток продуктивних сил, у якому поєднані природні, виробничі, науково-технічні, соціально-політичні і культурні можливості суспільства» [2]; «виробничий потенціал – це умова створення матеріальних благ». Водночас у цій роботі стверджується, що «потенційні ресурси на практиці не збігаються з ресурсами, приведеними в дію».

Отже, бачимо, що сьогодні є різноспрямовані підходи до визначення та трактування термінів «потенціал» та «виробничий потенціал». Немає єдиного підходу, що, своєю чергою, не дає змоги дати чітке визначення ресурсного потенціалу підприємства.

Наукові праці А.І. Анчишкіна запровадили термін «ресурсно-виробничий потенціал підприємства» та, можна сказати, «розкололи» наукову спільноту на два суперечливі табори відносно трактування даної економічної категорії. Перша група науковців визначала

ресурсно-виробничий потенціал «як сукупність ресурсів без обліку їх взаємозв'язків і участі в процесі проведення», друга – «як сукупність ресурсів, здатних упровадити певну кількість матеріальних благ» [3].

Уважаємо, що далі слід визначити розуміння сутності категорії «ресурси», тому що без цього неможливо вийти на визначення ресурсного потенціалу підприємства.

Однак дане завдання є нелегким через ще більшу наявність різновекторних та іноді протилежних поглядів та теорій щодо визначення, класифікації та тлумачення ресурсів.

Водночас низку ресурсів не завжди можливо оцінити в грошовій формі, а тому даний підхід, на нашу думку, все ж не є абсолютно досконалим.

Таким чином, у своїй статті за основу приймаю, що ресурси – це запаси, цінності, можливості та їх джерела, що є в наявності на підприємстві в певний момент часу та можуть бути залученими (мобілізованими) за потреби з подальшим ефективним та раціональним використанням відповідно до цілей діяльності підприємства.

Повертаючись до визначення економічної категорії «ресурсний потенціал», слід відзначити, що вона досліджена досить слабо. Однак серед порівняно невеликої кількості наукових робіт із даного напрямку виділяється своєю повнотою та комплексністю дисертація В.Ю. Горбоконь «Оптимізація використання ресурсного потенціалу автотранспортних підприємств» [4]. У цій роботі автор наводить низку визначень саме ресурсного потенціалу підприємства провідних світових та українських учених. Так, А.А. Томпсон, А.Дж. Стрікленд [5] доводять, що «ресурсний потенціал компанії становлять її сукупні досвід та знання, інтелектуальний капітал, конкурентні можливості, унікальні навички, стратегічні активи, ринкові досягнення, що необхідні для успішної конкурентної боротьби. Успіх у цій боротьбі визначається також кількістю цих ресурсів та спроможністю компанії мобілізувати їх у потрібний момент».

Л.Ф. Бердникова визначає ресурсний потенціал підприємства як «характеристику наявності виробничих, фінансових та інноваційних ресурсів, які можуть бути активовані для ефективного функціонування в поточному періоді, а також резервів та можливостей щодо мобілізації цих ресурсів, які можна використати для забезпечення безперервної економічно вигідної роботи в перспективі» [6].

О.А. Материнська та А.О. Ярова під ресурсним потенціалом розуміють «сукупність матеріальних, нематеріальних, трудових, фінансових ресурсів, включаючи здатність робітників підприємства ефективно використовувати названі ресурси для виконання місії, досягнення поточних та стратегічних цілей підприємства» [7].

Саме ці визначення й відображають правильний та вірний підхід до трактування економічної категорії «ресурсний потенціал підприємства». Відмінність ресурсного від виробничого потенціалу з погляду залучення ресурсів, на нашу думку, є те, що виробничий потенціал, як відзначалося нами вище, використовує лише необхідні в даний момент часу ресурси, а ресурсний потенціал ураховує всі наявні та гіпотетично можливі до реального залучення ресурси, що надає можливості для прорахунку та оцінки перспектив розвитку підприємства в майбутньому. Водночас необґрунтоване нагромадження ресурсів без чіткого розуміння їх використання призводить до необґрунтованого нарощування ресурсного потенціалу та зниження ефективності діяльності підприємства.

Висновки. Таким чином, підсумовуючи все викладене вище, можна сказати, що ресурсний потенціал слід розраховувати не як просту арифметичну суму наявних ресурсів, а як комплексну сукупність ресурсів, що будуть використовуватися комплексно на умовах взаємодоповнюваності та можливої взаємозамінності у процесі виробництва. Слід зазначити, що ресурсний потенціал характеризує потенційну можливість застосування та споживання ресурсів у процесі господарської діяльності підприємства.

Водночас слід зауважити, що для кожного суб'єкта господарювання потенційна можливість застосування певного виду ресурсів є різною. Однією з причин цього є різна наявність певних ресурсів на даний момент (фінансових, кадрових тощо ресурсів). Тобто те,

що для одного підприємства є легко досяжним у плані залучення певного виду ресурсу, для іншого є нереальним. Це й є однією з причин оцінки ресурсного потенціалу підприємства.

Отже, питання щодо визначення сутності економічної категорії «ресурсний потенціал підприємства» є дискусійним. У результаті вивчення і систематизації різних наукових поглядів вважаємо, що за основу в нашій науковій роботі слід прийняти таке визначення ресурсного потенціалу підприємства: ресурсний потенціал підприємства – це сукупність матеріальних, нематеріальних, трудових, фінансових ресурсів, що є в наявності та які гіпотетично можливі до реального залучення, котрі використовуються та будуть використовуватися з метою досягнення поточних та стратегічних цілей підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та ефективності діяльності.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Герасимчук О. В. Сучасний підхід до дослідження ресурсного потенціалу підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. № 5 (1). С. 72-76.
2. Алієв Р. А. Сутність поняття «потенціал підприємства» та його складники. *Підприємництво та інновації*. 2019. № 9. С. 54-59.
3. Іванів С. Економічна сутність та архітектоніка ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств: теоретичний аспект. *Вісник аграрної науки*. 2021. Т. 99. № 5. С. 80-84.
4. Горбоконь В.Ю. Оптимізація використання ресурсного потенціалу автотранспортних підприємств : дис. ... к.е.н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». Мукачеве, 2018. 304 с.
5. Багацька Н.М. Сучасний підхід до оцінки сутності ресурсного потенціалу підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. № 3. С. 134-139.
6. Бердникова Л.Ф. Ресурсный потенциал организации: понятие и структура. *Вектор науки ТГУ*. 2011. № 1. С. 201-203.
7. Материнська О.А., Ярова А.О. Ресурсний потенціал підприємства: проблеми та шляхи його вирішення. URL : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=22031> (дата звернення: 18.11.2019).

УДК 37.014.54

*Светлана Богданова
(Кишинев, Молдова)*

ОСОБЕННОСТИ СФЕРЫ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Образовательные услуги являются главным элементом в становлении и развитии современного общества. Наличие в государстве качественных образовательных услуг на всех этапах, дает возможность внести дополнительный элемент стабильности в обществе и уверенность людей в завтрашний день.

Ключевые слова: образование, услуги, образовательные учреждения, педагогический персонал, обучение.

Educational services are the main element in the formation and development of modern society. The presence of high-quality educational services in the state at all stages makes it possible to introduce an additional element of stability in society and people's confidence in the future.

Keywords: education, service, educational institutions, teaching staff, learning.

За последние 10 лет в Республике Молдова произошли большие перемены в сфере образовательных услуг. Одним из ключевых моментов является реформа по оптимизации учебных заведений, согласно решению правительства принятого в 2011 году, который